

STANDARDI KOMBËTAR I KONTABILITETIT NR. 13

AKTIVET BIOLOGJIKE

PËRMBAJTJA	Paragrafët
OBJEKTIVI DHE BAZAT E PËRGATITJES	1-4
FUSHA E ZBATIMIT	5
PËRKUFIZIMET KRYESORE	6-9
NJOHJA DHE VLERËSIMI	10-20
Njohja fillestare në kontabilitet	10-11
Vlerësimi fillestar	12-13
Vlerësimi pas njohjes fillestare	14-15
Zhvlerësimi i aktiveve biologjike	16-19
Çregjistrimi	20
PARAQITJA NË BILANC DHE NË PASQYRËN E TË ARDHURAVE E SHPENZIMEVE	21-22
SHËNIMET SHPJEGUESE	23
DATA DHE RREGULLAT E HYRJES NË ZBATIM TË STANDARDEVE	24
KRAHASIMI ME STANDARDET NDËRKOMBËTARE TË RAPORTIMIT FINANCIAR (SNK/SNRF)	25

OBJEKTIVI DHE BAZAT E PËRGATITJES

1. Objektivi i Standardit Kombëtar të Kontabilitetit 13, *Aktivët biologjike* (SKK 13 ose Standardi), nxjerrë dhe miratuar nga Këshilli Kombëtar i Kontabilitetit dhe i shpallur nga Ministria e Financës, është të vendosë rregullat e kontabilizimit dhe shpjegimit për aktivet biologjike në pasqyrat financiare, të përgatitura në përputhje me Standardet Kombëtare të Kontabilitetit të Shqipërisë. Këto standarde bazohen në parimet e kontabilitetit dhe raportimit, të pranura në shkallë ndërkombëtare, kërkesat e përgjithshme të të cilave përshkruhen në Ligjin nr. 9 228, “Për kontabilitetin dhe pasqyrat financiare”, nxjerrë në prill 2004.
2. SKK 13 mbështetet në SNK 41, *Bujqësia*. Një tabelë korresponduese e paragrafëve të Standardit me paragrafë të Standardeve Ndërkombëtare të Raportimit Financiar është dhënë në paragrafin 25. Për rastet që nuk janë trajtuar në mënyrë të drejtpërdrejtë nga SKK 13 ose ndonjë SKK tjetër, drejtuesit e njësisë ekonomike raportuese duhet që, me miratimin e Këshillit Kombëtar të Kontabilitetit (KKK) të aplikojnë politika të tilla që sigurojnë një pasqyrim të vërtetë e të besueshëm të pozicionit financiar, performancës, ndryshimeve në pozicionin financiar dhe fluksit të parasë së njësisë ekonomike raportuese, siç kërkohet në nenin 9 të Ligjit nr. 9 228, “Për kontabilitetin dhe pasqyrat financiare”, nxjerrë në prill 2004.
3. Pasqyrat financiare do të përgatiten mbi bazën e konceptit të materialitetit. Standardet Kombëtare të Kontabilitetit nuk do të zbatohen për zërat jomaterialë. Parimi i materialitetit përkufizohet dhe sqarohet në paragrafët 34 deri 69 të SKK 1.
4. Objektivi i këtij standardi është të përshkruajë trajtimin kontabël, paraqitjen e pasqyrave financiare dhe shënimet shpjeguese, në lidhje me aktivet biologjike.

FUSHA E ZBATIMIT

5. Ky standard do të zbatohet për të gjitha aktivet biologjike, përveç tokave të përdorura për veprimtari bujqësore (shiko SKK 5, *Aktivët afatgjata materiale dhe aktivët afatgjata jomateriale*).

PERKUFIZIMET KRYESORE

6. Më poshtë jepen përkufizimet e termave kryesore të përdorura në këtë standard:

Veprimtaria bujqësore është menaxhimi nga ana e një njësie ekonomike raportuese i transformimit biologjik të aktiveve biologjike për shitje në prodhim bujqësor ose në aktive të tjera biologjike.

Prodhimi bujqësor është prodhimi i vjelë nga aktivet biologjike të njësisë ekonomike raportuese.

Aktivi biologjik është një kafshë e gjallë ose bimë.

Transformimi biologjik përfshin proceset e rritjes, shndërrimit, prodhimit dhe mbarështimit që sjellin ndryshime cilësore e sasiore në aktivin biologjik.

Një grup aktivesh biologjike është tërësia e kafshëve të gjalla ose bimëve të ngjashme.

Vjelja është marrja e prodhimit nga aktivi biologjik ose ndalimi i proceseve jetësore të një aktivi biologjik.

Vlera kontabël neto është shuma, me të cilën një aktiv njihet në bilanc (pasi zbritet amortizimi i akumuluar dhe humbjet e mundshme nga zhvlerësimi).

Amortizimi është shpërndarja sistematike e vlerës së amortizueshme të një AAM-je ose një aktivi afatgjatë jomaterial, përgjatë jetës së tij të dobishme.

Vlera e amortizueshme është kostoja e një aktivi ose një vlerë tjetër që zëvendëson koston, minus vlerën e rikuperueshme të aktivit.

Jetë e dobishme është:

- periudha, gjatë së cilës një aktiv pritët të përdoret nga njësia;
- numri i produkteve (ose njësi të tjera të ngjashme) që njësia pret të përftojë nga përdorimi i aktivit.

Kostoja është shuma e parave ose ekuivalenteve të parave e paguar, ose vlera e drejtë e mjeteve të tjera të dhëna për të blerë një aktiv në kohën e blerjes apo të prodhimit të tij.

Vlera e rikuperueshme është shuma e vlerësuar që njësia pret të

përftojë nga një aktiv në fund të jetës së tij të dobishme, pas zbritjes së kostos së nxjerrjes nga përdorimi.

Amortizimi i akumuluar është pjesa e amortizueshme e një aktivi, tashmë e amortizuar dhe e njohur si shpenzim.

Humbja nga zhvlerësimi është shuma, me të cilën vlera kontabël e një aktivi ose një njësie gjeneruese parash e tejkalon shumën e tij të rikuperueshme.

Shuma e rikuperueshme është vlera më e lartë midis vlerës së drejtë të një aktivi (pakësuar me koston e shitjes) dhe vlerës së tij në përdorim.

Vlera në përdorim është vlera aktuale e flukseve të ardhshme të vlerësuara të parasë, që pritet të vijë nga përdorimi i një aktivi ose nga dalja e tij jashtë përdorimit në fund të jetës së tij të dobishme

7. Aktivët biologjike duhet të dallohen nga prodhimi bujqësor, i cili kontabilizohet si inventar (shiko SKK 4, *Inventarët*). Aktivët biologjike janë kafshë të gjalla ose bimë të tilla, si bagëti, pemë dhe vreshta. Prodhimi bujqësor të tilla, si leshi, lënda drunore dhe rrushi janë prodhime të marra nga aktivët biologjike.

Shembull: Aktivët biologjike dhe prodhimi bujqësor.

Një njësi ekonomike bujqësore mbarështon gjedhë, i therr ato në thertoren e vet dhe mishin e shet në një treg lokal.

Në çfarë faze aktivët biologjike shndërrohen në prodhim bujqësor?

Gjedhët janë aktive biologjike, gjatë kohës që janë gjallë. Kur ato therrin, aktiviteti biologjik ndërpritet dhe mishin i përfunduar quhet prodhim bujqësor. Njësi ekonomike duhet ta kontabilizojë bagëtinë si aktiv biologjik, dhe mishin e therrur si inventar.

8. Tabela më poshtë jep disa shembuj të aktiveve biologjike, prodhimit bujqësor dhe produkteve që janë rezultat i përpunimit:

Aktivitet biologjike	Prodhimi bujqësor	Produkte që janë rezultat i përpunimit
Delet	Leshi	Fill, qilim
Pyjet	Lëndë drusore	Furnitura
Bimët	Pambuku	Fill, pëlhura
Bagëti që japin qumësht	Qumësht	Djathë
Derrat	Mishi	Salsiçe, proshutë
Shkurret	Gjethet	Çaj, esencë
Vreshtat	Rrushi	Vera
Pemët frutore	Frutat e vjela	Frutat e përpunuara

9. Aktivitet biologjike nuk quhen ato që merren nga burime që nuk administrohen nga dora e njeriut, si për shembull peshku në det. Në fakt, ato janë produkt i një procesi të kontrolluar nga një njësi ekonomike për administrimin e rritjes dhe maturimit të tyre. Aktivitet biologjike mund të shiten, transformohen në prodhim bujqësor ose aktive të tjera biologjike.

NJOHJA DHE VLERËSIMI

Njohja fillestare në kontabilitet

10. Fillimisht, njësi ekonomike duhet t'i regjistrojë aktivitet biologjike kur i ka nën kontroll, pret përfitime ekonomike prej tyre dhe kostoja e tyre mund të vlerësohet me besueshmëri.

11. Njohja fillestare e aktiveve biologjike bëhet zakonisht në momentin e blerjes. Njohja fillestare bëhet gjithashtu kur aktivitet biologjike gjenerohen/kriohen nga aktivitet ekzistuese, si për shembull viçat nga lopët. Prodhimi bujqësor, që është i lidhur ngushtë me një aktiv biologjik, si për shembull leshi me delet apo rrushi me vreshtin, nuk njihet më vete.

Vlerësimi fillestar

12. Gjatë njohjes fillestare njësi ekonomike duhet t'i vlerësojë aktivitet biologjike me kosto.

13. Prodhimi bujqësor, si leshi, druri dhe rrushi, është produkt i vjelë nga aktivitet biologjike dhe, si i tillë, do të njihet si inventar. Kostoja e prodhimit bujqësor të vjelë nga aktivitet biologjike, me të cilën bëhet njohja në kontabilitet, është vlera e tij kontabël në kohën e vjeljes.

Vlerësimi i aktiveve biologjike, pas njohjes fillestare

14. Pas njohjes fillestare, njësia ekonomike raportuese duhet të mbajë aktivet biologjike afatshkurtra me kosto minus zhvlerësimin, dhe aktivet biologjike afatgjata me koston e amortizuar minus zhvlerësimin. Aktivet biologjike afatgjata, të mbajtura me koston e amortizuar, i nënshtrohen amortizimit.
15. Në zbatim të kërkesave të SKK 2, paragrafi 19, aktivet biologjike të dhëna më poshtë njihen si aktive afatshkurtra:
- (a) aktivet biologjike, që parashikohen të realizohen brenda ciklit normal të biznesit të njësisë ekonomike;
 - (b) aktivet biologjike, të mbajtura me qëllim tregtimi;
 - (c) aktivet biologjike, që parashikohen të realizohen brenda 12 muajve nga data e bilancit.

Të gjitha aktivet e tjera biologjike njihen si aktive biologjike afatgjata.

16. Zakonisht, njësia ekonomike bën shpenzime gjatë gjithë jetës së dobishme të një aktivi biologjik. Këto shpenzime kontabilizohen dhe përfshihen si pjesë e vlerës kontabël të aktiveve biologjike, vetëm nëse ato i plotësojnë kriteret e njohjes si aktiv.

Zhvlerësimi i aktiveve biologjike

17. Aktivet biologjike i nënshtrohen testit për zhvlerësim në çdo datë të mbylljes së bilancit.
18. Zvogëlimet për të arritur në vlerën neto të rikuperueshme mund të ndodhin në ato raste kur ka një rënie të çmimeve të shitjes, ose kur shpenzimet e përfundimit apo shpenzimet direkt të shitjeve janë rritur. Ka edhe raste kur disa produkte dëmtohen përpara se të shiten, ose kur disa të tjera mund të mbahen në sasira të tilla që nuk mund të shiten brenda një periudhë kohe të arsyeshme. Në raste të tilla, kostoja e tyre duhet të zvogëlohet për të arritur në vlerën e tyre neto të rikuperueshme.
19. Shuma e zhvlerësimit duhet të përcaktohet zë për zë. Në rastet kur një vlerësim i tillë nuk është praktik, zhvlerësimi duhet të matet për një grup zërash të ngjashëm, ose që kanë lidhje me njëri-tjetrin. Zvogëlimi duhet të marrë parasysh kostot e përlogaritura për

përfundimin dhe shitjen e produkteve, por nuk duhet të përfshijë fitimin që do të krijohet në fazat e mëvonshme të prodhimit.

20. Një zvogëlim, i bërë në një periudhë kontabël të mëparshme, duhet të anulohet në ato raste kur kushtet, mbi bazën e të cilave është bërë zvogëlimi, nuk ekzistojnë më.

Çregjistrimi

21. Aktivet biologjike çregjistrohen atëherë kur ato shiten. Njësia ekonomike duhet t'i çregjistrojë aktivet biologjike edhe në ato raste kur ato nuk kanë më vlerë ekonomike për të ardhmen (skartohen ose ngordhin)

PARAQITJA NË BILANC DHE NË PASQYRËN E TË ARDHURAVE E SHPENZIMEVE

22. Aktivet biologjike duhet të paraqiten në bilanc, si zëra më vete, si aktive afatshkurtra ose afatgjata, në përputhje me kërkesat e SKK 2, *Paraqitja e pasqyrave financiare*.
23. Në shënimet shpjeguese të pasqyrës së të ardhurave dhe shpenzimeve, duhet të paraqitet edhe amortizimi i aktiveve biologjike, ose humbjet nga zhvlerësimi, si dhe fitimi/humbja neto nga shitja e tyre (ose nga nxjerrja jashtë përdorimit).

SHËNIMET SHPJEGUESE

24. Në pasqyrat financiare duhet të jepet informacioni i mëposhtëm, në lidhje me aktivet biologjike:
- (a) politikat kontabël të përdorura;
 - (b) përkrahimi i veprimtarive të njësisë ekonomike dhe të natyrës së çdo grupi të aktiveve biologjike;
 - (c) vlera kontabël e aktiveve biologjike, sipas klasifikimit të përdorur nga njësia ekonomike;
 - (d) vlera e aktiveve biologjike, e njohur si shpenzim gjatë periudhës kontabël;
 - (e) shuma e ndonjë zvogëlimi të inventarit, ose rimarrje të zvogëlimeve të mëparshme;

- (f) vlera kontabël e aktiveve biologjike, të vëna si garanci për pasivet;
- (g) vlera kontabël e aktiveve biologjike, që janë në ruajtje të palëve të tjera;
- (h) informacion mbi aktivët biologjike (shumat dhe, nëse është e mundur, vlerësimin e vlerës) që nuk janë të regjistruara në bilancin e njësisë ekonomike, por që janë në ruajtje të saj;
- (i) fitimi ose humbja neto, e njohur me daljen nga përdorimi, ose shitjen së aktiveve biologjike.

DATA DHE RREGULLAT E HYRJES NË ZBATIM TË STANDARDEVE

25. Ky standard do të zbatohet në pasqyrat financiare që mbulojnë periudha kontabël, që fillojnë më ose pas datës 1 janar 2008. Ky standard duhet të zbatohet në mënyrë prospektive nga data 1 janar 2008, d.m.th. pa ndryshuar pasqyrat financiare krahasuese të vitit 2007, të cilat janë përgatitur sipas kërkesave ekzistuese të kontabilitetit. Ky qëndrim do të zbatohet për të gjitha SKK-të. Nuk lejohet që disa SKK të zbatohen në mënyrë prospektive, dhe disa të tjera në mënyrë retrospektive.

KRAHASIMI ME STANDARDET NDËRKOMBËTARE TË RAPORTIMIT FINANCIAR (SNK/SNRF)

26. Tabela më poshtë tregon se si korrespondojnë përmbajtjet e këtij Standardi Kombëtar me SNK-të/SNRF-të përkatëse. Paragrafët janë konsideruar si korresponduese, nëse ato trajtojnë, në përgjithësi, të njëjtën çështje, pavarësisht nga fakti se përshkrimet në standardet e referuara mund të kenë ndryshim.

Paragrafi në SKK 13	Paragrafi në SNK/SNRF, sipas versionit të datës 31 mars 2004
1.	Asnjë
2.	Asnjë
3.	Asnjë
4.	Asnjë
5.	SNK 41.1,2
6.	SNK 41.5,8
7.	SNK 41
8.	SNK 41.4
9.	Asnjë

10.	SNK 41.5, 10
11.	SNK 41.
12.	SNK 41
13.	SNK 41, 12,13
14.	SNK 41, 12, 30
15.	Asnjë
16.	Asnjë
17.	Asnjë
18.	Asnjë
19.	Asnjë
20.	Asnjë
21.	SNK 41, shtojca
22.	SNK 41, shtojca
23.	SNK 41, 40-56
24.	SNK 41.58